

DIMENSIUNI ALE INTERDISCIPLINARITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ARTISTIC

GHEORGHÎĂ Cezara, dr., conf. univ.

Summary

The trend of interdisciplinary organization of content education is one of the main directions of contemporary pedagogy. Designed content disciplines will provide a full picture of the areas studied and will facilitate the application of skills developed and their contextualization within other theoretical and practical disciplines.

Tendința de organizare interdisciplinară a conținuturilor învățământului este una dintre direcțiile principale ale pedagogiei contemporane. Concepute astfel, conținutul disciplinelor vor oferi o imagine unitară asupra fenomenelor și domeniilor studiate și vor facilita aplicarea competențelor dezvoltate și contextualizarea lor în cadrul altor discipline teoretice și practice.

În învățământul artistic este inevitabilă întrepătrunderea disciplinelor teoretice și practice, a metodelor de cercetare, de lucru. Monodisciplinaritatea, ca formă tradițională de organizare a conținuturilor, nu are prea multe șanse de realizare în acest domeniu al educației, deoarece toate disciplinele legate de formarea profesională în artele plastice, într-un fel sau altul, au hotare comune, determinate de factori generali și particulari: mijloace materiale; mijloace de limbaj plastic, artistic, simbolic; subiecte tematice; tehnici de lucru etc.

După J. Piaget, interdisciplinaritatea comportă trei interacțiuni structurale:

- *izomorfisme*, care integrează structurile operatorii multidisciplinare pe baza similitudinilor logico-matematice;
- *ierarhiile*, care comportă relații între structuri și substructuri;
- *intersecțiile*, care se referă la suprapunerile parțiale ale structurilor apropiate [apud C. Bârzea, 1, p. 148].

Vom studia posibilitatea stabilirii relațiilor de interdisciplinaritate în baza proiectării curriculum-ului la disciplina Etnografie, care este o disciplină fundamentală, obligatorie pentru toate specialitățile Facultății Arte Plastice și Design.

Domeniul care apelează mai des la valorile artei populare și care are mai multe tangențe cu creația populară materială este cel al artelor decorative. Studiind programele analitice ale cursurilor de la Catedra Artă Decorativă am constatat că în structurile, conținuturile acestora sunt prevăzute teme ce se referă direct la domeniile respective ale artei populare. Programele cursurilor Catedrei Arte Decorative valorifică cultura națională, în special arta populară, prin selectarea unor modele de urmat în activitatea practică de creație a studenților. Domeniul solicitat cel mai frecvent este *ornamentica*, și în special aspectele: *formă, culoare, semantică, compoziție, destinație*.

În funcție de conținutul disciplinei sau specializării se apelează la domenii concrete ale artei populare: arta țesutului, broderiei; arhitectura populară; portul tradițional; arta olăritului; prelucrarea lemnului; alimentația tradițională.

Atestăm astfel interacțiuni și suprapuneri semnificative în disciplinele menționate și conținutul cursului *Etnografie*, relații care induc la ideea, la aspectul de interdisciplinaritate. (*Figura 1*)

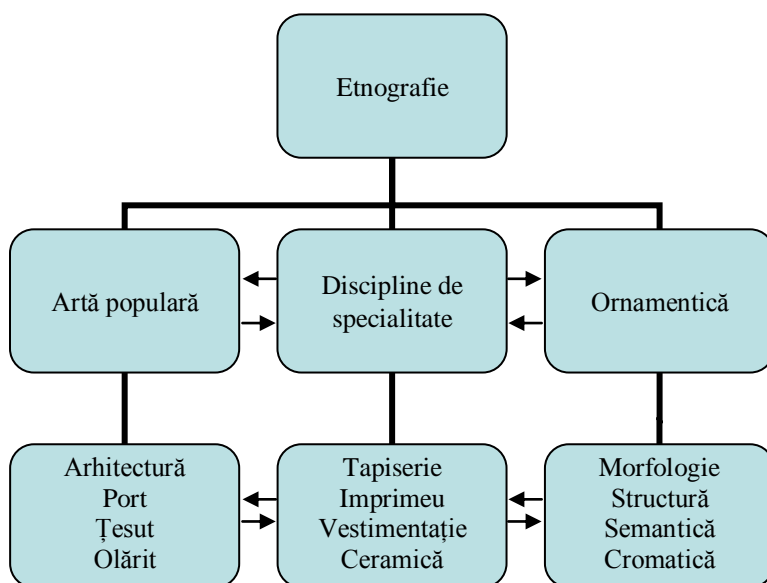

Figura 1. Relațiile de interdisciplinaritate: cursul *Etnografia* – disciplinele de specialitate – arta populară – ornamentica tradițională

Analizând interacțiunile atestate mai sus, putem schița un model iconic al relațiilor de interdisciplinaritate între discipline, module, specializări din punct de vedere izomorfic, ierarhic și de intersecție, oglindite în Figura 1. Aceste interacțiuni deschid un câmp mai larg de activitate artistică și pedagogică pentru studenți, contribuind la extinderea posibilităților, condițiilor favorabile pentru formarea profesională inițială și pentru dezvoltarea capacităților creative.

În procesul de stabilire a interacțiunilor structurale și valorice ale interdisciplinarității, este necesar să consultăm și Curriculum-ul școlar la *Educația plastică* și *Educația tehnologică*, or acestea conțin numeroase teme-subiect care se referă la ornamentica tradițională, arta populară, diverse meșteșuguri. Astfel, viitorii pedagogi, profesori de educație plastică și tehnologică, trebuie să posede cunoștințe vaste din domeniul culturii, creației populare artistice, pentru a realiza cu succes conținuturile și obiectivele curriculare. Curriculumul cursului *Etnografie* elaborat de noi oferă studenților posibilitate pentru cunoașterea, valorificarea și aplicarea tradițiilor populare, ornamenticii în activitatea pedagogică și de creație artistică.

Educația tehnologică apelează direct la arta populară, propunând câteva module curriculare axate nemijlocit pe domenii distincte ale creației populare: *cusutul și brodatul tradițional; arta ceramicii; arta covorului, croșetarea, tricotarea; tehnologia prelucrării fibrelor vegetale, a lemnului; casa și familia*. [3]

Studiind obiectivele și conținuturile acestor module, observăm o preponderență a aspectului etnografic și în special o incursiune istorică în evoluția genului de artă populară; clasificarea obiectelor, repertoriul decorului; structura, cromatică și semantica ornamentelor.

Studiind *Curriculumul de artă plastică* [2], am constatat prezența unor subiecte cu tematică etnoculturală care familiarizează elevii cu specificul artei populare (ramurile și genurile ei), diversitatea ornamenticii sub aspect de formă, structură, cromatică, semantică. Autorii au înscris arta populară în fenomenul culturii naționale, tratând diverse ipostaze ale acesteia în contextul istoriei și teoriei artei, sub aspect teoretic și practic. Aceste subiecte solicită din partea profesorilor cunoștințe vaste în domeniul etnografiei și culturii naționale.

Curriculumul de educația tehnologică se bazează pe creația populară, apelând direct la domeniile principale ale acesteia: covorul tradițional, arta olăritului, arta cusutului și brodatului, meșteșugul împletitului

din fibre vegetale, prelucrarea lemnului, arhitectura populară, portul tradițional, alimentația tradițională. Parcurgând conținutul modulelor, remarcăm o consecutivitate constantă a subiectelor tematice:

- 1) evoluția meșteșugului, tradiții și obiceiuri;
- 2) clasificarea obiectelor în funcție de formă, destinație, decor;
- 3) materialele și tehnici de lucru;
- 4) motive ornamentale – formă, structură, semantică; cromatică decorului.

Or, profesorului îi sunt solicitate cunoștințe fundamentale în domeniul etnografiei, ornamenticii, fără de care realizarea curriculumului școlar ar fi imposibilă. Profesorii de educație tehnologică trebuie, așadar, să posede tehnicile de executare a unor lucrări practice, dar și cunoștințe teoretice solide, care vor facilita realizarea cu succes a obiectivelor curriculare.

În elaborarea *Curriculumului de etnografie* am luat în considerație relațiile de interdisciplinaritate stabilite mai sus și coerența cu curricula școlară de *Educația plastică* și *Educația tehnologică*. Aceste repere pedagogice de elaborare a *Curriculumului de etnografie* urmăresc conștientizarea de către studenți a traseului profesional propriu, eficientizarea instruirii universitare în vederea dezvoltării flexibilității profesionale a studenților, amplificarea caracterului formativ al strategiilor educaționale [4].

Relațiile de interdisciplinaritate pe care le-am stabilit mai sus concordă cu acțiunile de perfecționare a planurilor de învățământ, a programelor analitice, cu revalorificarea potențialului educațional, cu deschiderea spre diferite alternative operaționale. O astfel de abordare va contribui la armonizarea conținuturilor disciplinelor de studii și eficientizarea formării profesionale inițiale a studenților în cadrul Facultății Arte Plastice și Design.

Bibliografie

1. BÎRZEA, C., *Arta și știința educației*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1995.
2. CURRICULUM școlar. *Educația Plastică*, Ed. LICEUM, Chișinău, 2010.
3. CURRICULUM școlar. *Educația Tehnologică*, Ed. LICEUM, Chișinău, 2010.
4. PÂSLARU, VI., NEGURĂ, I., PAPUC, L., et al., *Construcție și dezvoltare curriculară*, partea I, Cadrul teoretic /Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, Chișinău, 2005.